
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

6-7, 14 oktober 2025

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Vidhave, Visby 6–7 oktober 2025, Ösel, Rådhuset Visborg, 14 oktober 2025, klockan 09.00–12.00
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Andreas Unger (M), 1:e vice ordförande Johan Malmros (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S), 6, 7 oktober Oscar Lindster (S), 6, 14 oktober Håkan Ericsson (S), tjug ersättare, 7, 14 oktober Eva Ahlin (C), 6, 7 oktober Fredrik Gradelius (C), tjug ersättare, 14 oktober Saga Carlgren (V)
Ersättare	Maya Arfvidson (MP) Lars Engelbrektsson (SD), 6, 7, oktober Per Vretling (SD), 14 oktober Sara Westberg (KD), 6, 7, 14 oktober Johan Thomasson (L), politisk sekreterare, 6, 7 oktober
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, RSF, 6, 7 oktober Helena Hagstedt, stadssekreterare, RSF Anna Malm, kanslichef, RSF Ulrika Jansson, tf finans- och redovisningschef, RSF Marlene Bernfalk Karlsson, tf. ekonomidirektör, RSF Josefine Strandänger, ekonomistrateg, RSF Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, RSF, 6, 7 oktober Petra Jonsson, kommunikatör, RSF, 14 oktober Lotta Israelsson, HR-direktör, RSF, § 259, 6 oktober Marie Loob, hälso- och sjukvårdsdirektör, HSN, § 259, 6 oktober Marica Gardell, socialdirektör, SON, § 259, 6 oktober Torsten Flemming, utbildningsdirektör, BUN, GVN, § 259, 6 oktober Lise Langseth, samhällsbyggnadsdirektör, SBF, § 259, 6 oktober Mats Eriksson, tf tekniskdirektör, TN, § 259, 6 oktober Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, RSF, § 266-267, 7 oktober, § 272, 14 oktober Roland Engkvist, EU-strateg, RSF, § 266, 7 oktober Susanna Palomaa, enhetschef, RSF, § 267, 7 oktober Karin Winsnes, näringslivsstrateg, RSF, § 267, 7 oktober

Angelica Andersson Fihn, avdelningschef, RSF, § 268-271,
7, 14 oktober

Karin Leoson, kulturstrateg, RSF, § 268-271, 7 oktober

Maria Wennström, enhetschef, RSF, § 268-271, 14 oktober

Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 272, 14 oktober

Datum för justering

15 oktober 2025

Paragrafer

§ 259–273

Ärendena behandlades i följande ordning: § 272, 259, 263,
264, 265, 262, 261, 266 – 271, 260 och 273.

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Helena Hagstedt

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Johan Malmros

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2025-10-06
Protokollet anslås	2025-10-16
Anslaget tas ned	2025-11-07
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 259	Delårsrapport 2025:2 Region Gotland	6
RS AU § 260	Mål och budget 2026 – 2028	10
RS AU § 261	Investeringsram 2027-2029	15
RS AU § 262	Låneram och anvisning eget kapital 2026	17
RS AU § 263	Ombudgetering för ökad digital annonsering	19
RS AU § 264	Partistöd 2026	22
RS AU § 265	Anslag valnämnden 2026	25
RS AU § 266	Strategisk process ö-lägesfaktorer och kommunikationer	26
RS AU § 267	Inriktningsbeslut och finansiering fas 1 - Business Region Gotland	29
RS AU § 268	Uppdrag. Översyn av konstuppdraget	31
RS AU § 269	Uppdrag. Äskande Gotlands Konstmuseum	32
RS AU § 270	Körsbärsgården konsthall, eventuell gåva	37
RS AU § 271	Uppdrag. Tillsättande av friluftssamordnare	41
RS AU § 272	Priskommission avseende färjepriser	46
RS AU § 273	Regiondirektörens information	47

RS AU § 259 Delårsrapport 2025:2 Region Gotland

Ärendenummer: RS 2025/11

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Delårsrapporten godkänns.
- Återrapportering av uppdraget att redovisa vilka åtgärder som genomförts eller planeras för att inte budgeten 2025 ska överskridas tas emot.

Sammanfattning

Delårsrapporten har i allt väsentligt upprättats enligt de krav som ställs på en delårsrapport i kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Det ekonomiska resultatet i perioden uppgår till 98 mnkr (-180 mnkr, 2024). Det är en stor förbättring jämfört med motsvarande period föregående år främst på grund av att pensionskostnaderna är lägre samt att nämndernas intäkter är högre till följd av högre riktade statsbidrag. Det prognostiserade resultatet för helåret är 55 mnkr, vilket innebär en budgetavvikelse på -17 mnkr. Balanskravsresultatet för perioden uppgår till 117 mnkr och för helåret 67 mnkr.

Budgetavvikelsen för nämnderna för helåret är 7 mnkr vilket är mycket positivt och en stor förbättring jämfört med föregående prognos. Tre nämnder prognostiserar underskott. Nämndernas nettokostnadsökning i perioden är låga 1,5 procent och prognostiseras till 3,3 procent för helåret.

Investeringsutgifterna uppgår i perioden till 375 mnkr. Investeringsprognosen uppgår till 750 mnkr.

Det ackumulerade sjuktalet för perioden januari-juli uppgår till 5,9 procent. Jämfört med samma period föregående år, ses en liten ökning av sjuktalet med 0,4 procentenheter. Antalet anställda uppgår för juli till 6 861 vilket är 39 färre än juli 2024. Antal årsarbetare är oförändrat jämfört med föregående år.

För 2025 har regionfullmäktige beslutat om 40 mål. Vissa mål gäller flera nämnder och bolag och vissa mål gäller för en specifikt nämnd eller ett bolag. Enligt prognos förväntas 12 mål att uppfyllas (30 procent), 15 mål att uppfyllas delvis (38 procent), 5 mål att ej uppfyllas (13 procent) och 8 kan inte utvärderas (20 procent) per sista augusti.

I rapporten redovisas målen med tillhörande analys av det arbete som görs för att nå måluppfyllelse.

I november 2023 tog regionfullmäktige beslut om nya riktlinjer för God ekonomisk hushållning. Då fastställdes att den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Det fastställdes även att Region Gotland ska arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten rymms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning.

I samband med delårsrapporten ska en samlad bedömning göras av huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås samt om balanskravet är uppfyllt. Resultatmålet och soliditeten har förbättrats jämfört med föregående år, men helhetsbilden är att nyckeltalen pekar på en svagare ekonomi än för ett par år sedan. Sammantaget görs bedömningen att det kan bli svårt att uppnå god ekonomisk hushållning för 2025 i enlighet med beslutade riktlinjer.

Region Gotland mäter kvalitet bland annat genom servicemätningar och hälso- och sjukvårdens hälsobarometer. De senaste resultaten visar att Region Gotland förbättrat sin service inom bemötande, tydlighet och enkelhet jämfört med 2024. Resultatet bygger på medborgares upplevelser efter kontakt via telefon, där Region Gotland ligger över genomsnittet i bemötande. Insatser och dialoger inom förvaltningarna tros ha bidragit till förbättringen.

I Hälso- och sjukvårdsbarometern 2024 uppger 79 procent stort förtroende för vården på Gotland – näst högst i landet. 90 procent anser sig ha tillgång till den vård de behöver och 75 procent tycker att väntetiderna till vårdcentral är rimliga.

Återrapportering av uppdrag

I samband med behandlingen av delårsrapport 1 beslutade regionfullmäktige (RF § 98, 2025-06-16) att de nämnder som prognostiserar underskott ska vidta åtgärder för att nå en budget i balans. Åtgärder ska i första hand vara av långsiktig karaktär och fokusera på kostnadsminskningar genom förebyggande och hälsofrämjande åtgärder, baserat på evidens och beprövad erfarenhet, för minskade behov i befolkningen framöver.

Samtliga nämnder fick också i uppdrag att i delårsrapport 2 redovisa vilka åtgärder som genomförts eller planeras att genomföras för att inte budgeten ska överskridas 2025. Nämnderna ska för varje åtgärd redovisa den bedömda ekonomiska effekten 2025.

Nämnderna har genomfört vissa åtgärder för att nå ekonomisk balans, men inte rapporterat bedömd ekonomisk effekt enligt uppdragets instruktion. Prognosen för nämnderna har emellertid förbättrats kraftigt jämfört med

delårsrapport 1. De nämnder som nu prognostiserar en negativ budgetavvikelse är barn- och utbildningsnämnden (BUN), tekniska nämnden (TN) och miljö- och byggnämnden (MBN). Både TN och MBN har blivit beviljade tilläggsanslag efter att rapporten upprättas och därmed väntas ekonomin i dessa nämnder vara i balans med budget.

BUN har rapporterat att det finns framtagna handlingsplaner men innehållet i handlingsplanerna är inte rapporterade och nämnden har fortfarande ett stort prognostiserat underskott jämfört med budget. Underskottet är dock lite lägre än vid senaste prognosen.

Bedömning

År 2025 är andra året som målen i den nya styrmodellen följs upp. Det kan konstateras att aktiviteter pågår inom samtliga mål. En prognos för måluppfyllelse har gjorts i årets rapport. Bedömningen bygger på det arbete som pågår för att nå målen. Det kan konstateras att prognosen för måluppfyllelse 2025 i de flesta fall är oförändrad eller bättre jämfört med 2024.

Avgörande för att nå ekonomisk balans och en god ekonomisk hushållning framåt är att nämnderna klarar att hålla budget och att investeringsnivåerna blir lägre för att låneskulden inte ska öka för snabbt och för mycket. Även om investeringar inte når upp till budgeterad nivå, innebär investeringsprognosen på 750 mnkr att finansiering med egna medel inte är möjlig.

Det är mycket positivt att nämnderna i sin helhet väntas klara budgeten. Det finns dock, trots den positiva prognosen, en underliggande obalans mellan verksamhet och ekonomi. Orsakerna till förbättringen i årets prognos är främst stora tillfälliga riktade statsbidrag. Eftersom dessa statsbidrag inte är permanenta är det mycket angeläget att nämnderna fortsätter att anpassa verksamheten efter beslutad budget.

Regionen har begränsade möjligheter att öka sina intäkter, men desto större möjligheter att påverka sina kostnader. Det är viktigt med ett fortsatt fokus på ekonomin och att nämnderna håller budget. Åtgärder behöver därför vidtas för att anpassa verksamhetens kostnader så att resultatmålet uppnås. Dessutom behöver investeringarna prioriteras så att de årliga investeringsutgifterna hamnar på en lägre nivå. Båda åtgärderna är nödvändiga för att klara de finansiella målen och uppnå en god ekonomisk hushållning framöver.

Resultatmålet och soliditeten har förbättrats jämfört med föregående år, men helhetsbilden är att nyckeltalen pekar på en svagare ekonomi än för ett par år sedan. Sammantaget görs bedömningen att det kan bli svårt att uppnå god ekonomisk hushållning för 2025 i enlighet med beslutade riktlinjer

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 6 oktober 2025 föredras ärendet av Elin Lydahl, administrativ direktör och Ulrika Jansson, tf finans- och redovisningschef, regionstyrelseförvaltningen.

På budgetavstämningen den 6 oktober 2025 deltar också Lotta Israelsson, HR-direktör, regionstyrelseförvaltningen. Därefter informerar koncernledningsgruppen det utökade arbetsutskottet om resultatet av respektive nämnds delårsrapport.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-29
Region Gotland Delårsrapport 2 2025

RS AU § 260 Mål och budget 2026 – 2028

Ärendenummer: RS 2025/7

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Driftbudget 2026 fastställs.

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram minst tre förbättringsförslag som är möjliga att genomföra under 2026 i tätorterna Slite, Hemse, Roma, Klintehamn, Burgsvik och Fårösund. Barn, ungas och barnfamiljers villkor i tätorterna bör särskilt beaktas. Denna del av uppdraget ska återrapporteras senast i februari 2026.
- Utifrån uppdraget som ligger kring platsbaserad landsbygdsutveckling enligt byggsam-modell får Regiondirektören i uppdrag att återkomma med en årlig förbättringsplan för tätorterna. Den ska ha sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar och ta tillvara boendes och civilsamhällets tankar, viljor och ambitioner kring platsen. Denna del av uppdraget ska återrapporteras senast budgetavstämning 2026.
- GotlandsHem får i uppdrag att ta fram minst två förbättringsförslag som är möjliga att genomföra under 2026 i mer socialt utsatta bostadsområden. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i de lokala behoven och förutsättningarna och gärna ske i dialog med boende. Uppdraget ska återrapporteras senast i februari 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga. Uppdraget kan ta utgångspunkt i strukturer som finns och samverkan med civilsamhället uppmuntras. Vidare ska Policy för medborgardialog ses över för att få mer systematiska arbetssätt som leder till förändring för dem vi är till för. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att utreda fördelar och nackdelar med att placera hela eller delar av Region Gotlands fastighetsbestånd i bolag inom Region Gotlands planerade bolagskoncern. Uppdraget återrapporteras till budgetavstämningen 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att se över hur och när på året en stadsfest eller liknande med gratiskonserter och evenemang för i första hand barn och unga kan bli en årlig återkommande happening.

Uppdraget återskärts senast februari 2026.

- Regiondirektören får i uppdrag att, i samverkan med berörda förvaltningar, utreda förutsättningar och föreslå lösningar för att på lång sikt säkerställa behovet i Visbyområdet för de patientföreningar som är på Korpen.
- Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheterna att nyttja det Regionala utvecklingsrådet för frågor som idag hanteras inom andra strategiska forum och återkomma med ett förslag senast 15 december 2025.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar på driftbudget enligt förslag från S och M som visar på en budget med beräknat resultat om 52 miljoner kronor.

Saga Carlgren (V), Johan Malmros (C) och Fredrik Gradelius (C) avstår från att delta i beslutet om driftbudget. Se bilaga 1.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande om driftbudget och finner att det bifalls.

Driftbudget 2026 Belopp, (mnkr)		
Personalkostnadskompensation	Budgetbeslut juni 2025	Budgetavstämning oktober 2025
Generell personalkostnadskompensation 3 %	130,00	130,00
Summa personalkostnadskompensation	130,00	130,00
Resursfördelningsmodeller		
Resursfördelningsmodell BUN	-25,40	-25,40
Resursfördelningsmodell GVN	20,40	20,40
Resursfördelningsmodell SON	29,20	29,20
Resursfördelningsmodell HSN	56,60	56,60
Summa resursfördelningsmodell	80,80	80,80
Externa avtal och interna prishöjningar		
Externa avtal	44,30	44,30
Interna priser regionstyrelseförvaltningen	5,40	5,40
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	3,60	3,60
Förändring internhyra (3,6 %)	16,20	16,20
Driftskostnader exploatering	1,10	1,10
Summa externa avtal och interna priser	70,60	70,60

Ramtillskott		
Utveckling AI	0,50	0,50
IT	4,00	4,00
Drift ishallar Hemse och Slite	1,50	1,50
Drift och hyra fritidsanläggningar	0,50	0,50
Energicentrum/ energirådgivning	0,16	0,16
Antagande och implementering av nytt stödsystem på fritid som rådet	3,15	3,15
Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031	0,70	0,70
Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	0,90	0,90
Näringslivsanslag	3,90	3,90
Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	1,00	1,00
Räddningstjänsten	3,00	3,00
Särskild kollektivtrafik	5,00	5,00
Utökade resurser exploatering och ökat bostadsbyggande	1,60	1,60
Skötsel av klintkanten Visby innerstad	0,30	0,30
Kapitalkostnader samhällsprojekt	9,00	9,00
Bygglov - effektivitet och förstärkning	3,00	3,00
PM10 och alkoholhantering	1,00	1,00
VA-rådgivare	0,40	0,40
Exploatering och samhällsbyggnad	7,70	7,70
Förskola förstärkning	7,90	7,90
Grundskola inkl. anpassad skola	13,00	13,00
Barn- och elevhälsan	1,40	1,40
Säkerhet och beredskap, skolorganisationen	1,00	1,00
Skolbibliotek	2,50	2,50
Folkhögskolan, Enter	0,70	0,70
Inrätta stödboende skadligt bruk oberoende	9,40	9,40
Avhopparverksamhet	2,00	2,00
Nytt journalsystem - kvalitet i införande	10,00	10,00
Hyra Havspaviljongen	10,40	10,40
Satsningar efter budgetavstämning		
Friluftssamordnare		0,6
Valnämnd		1,76
Fokus Ö-politik och kommunikationer		1,25
Konstmuseet förprojekt		1,5
Summa ramtillskott	105,61	110,7

Reavinster och exploatering	-20,00	-20,00
Summa förändring budget 2026	367,00	372,1
Budgeterat resultat 2026	75	52

Meit Fohlin (S) yrkar på följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram minst tre förbättringsförslag som är möjliga att genomföra under 2026 i tätorterna Slite, Hemse, Roma, Klintehamn, Burgsvik och Fårösund. Barn, ungas och barnfamiljers villkor i tätorterna bör särskilt beaktas. Denna del av uppdraget ska återrapporteras senast i februari 2026.
- Utifrån uppdraget som ligger kring platsbaserad landsbygdsutveckling enligt byggsam-modell får Regiondirektören i uppdrag att återkomma med en årlig förbättringsplan för tätorterna. Den ska ha sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar och ta tillvara boendes och civilsamhällets tankar, viljor och ambitioner kring platsen. Denna del av uppdraget ska återrapporteras senast till budgetavstämningen 2026.
- GotlandsHem får i uppdrag att ta fram minst två förbättringsförslag som är möjliga att genomföra under 2026 i mer socialt utsatta bostadsområden. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i de lokala behoven och förutsättningarna och gärna ske i dialog med boende. Uppdraget ska återrapporteras senast i februari 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga. Uppdraget kan ta utgångspunkt i strukturer som finns och samverkan med civilsamhället uppmuntras. Vidare ska Policy för medborgardialog ses över för att få mer systematiska arbetssätt som leder till förändring för dem vi är till för. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att utreda fördelar och nackdelar med att placera hela eller delar av Region Gotlands fastighetsbestånd i bolag inom Region Gotlands planerade bolagskoncern. Uppdraget återrapporteras till budgetavstämningen 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att se över hur och när på året en stadsfest eller liknande med gratiskonserter och evenemang för i första hand barn och unga kan bli en årlig återkommande happening. Uppdraget återrapporteras senast februari 2026.

- Regiondirektören får i uppdrag att, i samverkan med berörda förvaltningar, utreda förutsättningar och föreslå lösningar för att på lång sikt säkerställa behovet i Visbyområdet för de patientföreningar som är på Korpen.
- Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheterna att nyttja det Regionala utvecklingsrådet för frågor som idag hanteras inom andra strategiska forum och återkomma med ett förslag senast 15 december 2025.

Ordförande ställer proposition på föreslagna uppdrag och finner att de bifalls.

RS AU § 261   Investeringsram 2027-2029

Ärendenummer: RS 2025/1739

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige att investeringsramen 2027–2029 ska uppgå till 550 miljoner kronor per år.

Sammanfattning

I de nya riktlinjerna för regiongemensam beredning och prioritering av investeringar som beslutades av regionfullmäktige 2025-02-17 fastställdes att regionfullmäktige årligen ska besluta om en investeringsram för kommande år.

Region Gotlands investeringsram omfattar investeringar i all verksamhet, det vill säga både skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. I beloppet ingår alla investeringar, både nyinvesteringar, reinvesteringar och investeringar för exploatering. I samband med slutliga budgetbeslutet kan regionfullmäktige besluta om annan summa för de totala investeringarna. Men investeringsramen är styrande för nämndernas budgetprocess samt för investeringsrådets arbete inför budgetbeslutet.

Nivån på investeringsramen utgår från aktuell finansiell situation.

Region Gotlands låneskuld har legat relativt stabilt under flera år trots en relativt stor investeringsvolym. Bra resultatnivåer och en god likviditet under åren 2020–2022 gjorde att låneskulden kunde amorteras. Under 2024 och fram till september 2025 har nya lån på sammanlagt 510 miljoner kronor tagits upp. Det innebär att låneskulden mer än fördubblats på två år och nu är 886 miljoner kronor. Höga investeringsutgifter i kombination med låga resultat är förklaringen. Låneskuldens andel av skatteintäkter och bidrag ligger nu nära den beslutade övre gränsen samtidigt som de budgeterade resultatnivåerna framåt är låga.

Utifrån dessa nyckeltal behöver därför investeringsutgifterna begränsas eller resultatet höjas. I ett scenario där investerings- och exploateringsutgifterna blir max 550 miljoner kronor per år och årets resultat minst 100 miljoner kronor, kan låneskulden hållas på en nivå som balanserar runt målet på 15 % av skatteintäkter och bidrag.

Om investeringsutgifterna blir 750 miljoner kronor och resultatet 100 miljoner kronor så kommer låneskulden att öka för mycket och redan 2026 överstiga nivån på 15 % av skatteintäkter och bidrag. 2028 är låneskulden i ett sådant scenario uppe i 23 % av skatteintäkter och bidrag vilket motsvarar 1,8 miljarder kronor.

Utifrån de finansiella målen samt aktuell ekonomisk situation föreslår regionstyrelseförvaltningen att investeringsramen sätts till 550 miljoner kronor per år under perioden 2027–2029. Det innebär att kraftiga prioriteringar behöver göras då flera stora projekt planeras den närmaste femårsperioden.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att investeringsramen bör sättas till 550 miljoner kronor per år. Motivet är att låneskulden annars kommer att överstiga det finansiella målet om storleken på låneskulden samt självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 6 oktober föredras ärendet av Josefine Strandänger, ekonomistrateg och Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-30

RS AU § 262   Låneram och anvisning eget kapital 2026

Ärendenummer: RS 2025/1665

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att besluta om följande punkter avseende finansiella transaktioner 2026:

- Ramen för upptagande av långfristiga lån fastställs till 400 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen äger rätt att ta tillfälliga lån upp till ett belopp om 400 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen får rätt att omsätta långfristiga lån för 400 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen bemyndigas att inom en ram av 20 miljoner kronor anvisa medel ur Region Gotlands eget kapital för tilläggsanslag för investering.

Sammanfattning

Enligt Region Gotlands finanspolicy beslutar regionfullmäktige årligen i årsbudgeten om regionens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret för finansiering av nyinvesteringar m.m. Regionfullmäktiges beslut om regionens årsbudget och hur stor del av investeringsutgifterna som ska lånefinansieras utgör grunden för regionens upplåning.

Låneskulden uppgår per den 31 augusti 2025 till 886 miljoner kronor. Tre lån på sammanlagt 210 miljoner kronor har tagits upp under 2025 och ytterligare 90 miljoner kronor behöver lånas upp under hösten. Checkräkningskrediten har även utökats med 100 miljoner kronor och uppgår nu till 400 miljoner kronor. Ingen amortering har skett under året.

Med anledning av den planerade investeringsvolymen som 2026 innehåller stora projekt, föreslår regionstyrelseförvaltningen att ramen för upptagande av långfristiga lån utökas från 300 miljoner kronor till 400 miljoner kronor.

Regionfullmäktige beslutade 2022-11-21 § 208 att regionstyrelsen är bemyndigad att besluta om tilläggsanslag för investeringar. Summan höjdes då från 10 till 20 miljoner kronor per år. Eventuella tilläggsanslag avseende driftbudget beslutas alltid av regionfullmäktige i varje enskilt fall.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att den högre ramen ska kvarstå. Investeringsprojekt som bedöms vara nödvändiga att genomföra, trots att de inte ryms inom ursprunglig budget, behöver ibland hanteras snabbt. Det kan

därför vara av vikt att regionstyrelsen har en fortsatt utökad möjlighet att bevilja tilläggsanslag för att undvika förseningar i projekt.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att ramen för regionstyrelsens mandat att omsätta respektive ta upp nya lån ska höjas från 300 miljoner kronor till 400 miljoner kronor 2026.

Enligt finansplanen, som är en del av budgeten, behöver ytterligare 500 miljoner kronor lånas upp under 2026. Det bygger på att investeringarna genomförs enligt beslutad budget på 869 miljoner kronor. Erfarenhetsmässigt brukar utfallet landa på 55-60 % av budget och därför är 400 miljoner kronor rimligt.

Om ytterligare 400 miljoner kronor kommer att behöva lånas upp under 2026 överstiger låneskulden det beslutade målet för lånefinansiering varför det är mycket angeläget att framåt begränsa investeringsutgifterna och/eller sträva efter ett bättre resultat. Målet är att låneskulden inte ska överstiga 15 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag sett över en 5 års period. De finansiella målen har beslutats i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

Förvaltningen bedömer också att det finns anledning behålla den högre ramen för regionstyrelsen att bevilja tilläggsanslag för investeringar. Den främsta anledningen är att kunna agera snabbt för att undvika förseningar i projekt som leder till ytterligare fördyringar.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 6 oktober föredras ärendet av Josefine Strandängers, ekonomistrateg och Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-16

RS AU § 263 Ombudgetering för ökad digital annonsering

Ärendenummer: RS 2025/1742

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige att budgetanslag för regiongemensam digital annonsering ombudgeteras från respektive nämnd till regionstyrelsen från och med 2026. Beslutet tas av regionfullmäktige i ärendet mål och budget 2026-2028.

Sammanfattning

Annonsering är en viktig del av Region Gotlands externa kommunikation. Regionens verksamheter är i ständigt behov av att löpande informera både medborgare och besökare på ön om olika förhållanden, beslut och förändringar. Det behöver finnas en mix av kanaler för att nå ut till alla olika målgrupper. Detta gäller inte minst vid olika kriser då det behöver gå snabbt.

Merparten av Region Gotlands samhällsinformation annonseras idag i de tryckta lokaltidningarna. Sedan drygt 10 år tillbaka samlas stor del av regionens annonsmaterial, det vill säga samhällsinformation från regionens olika verksamheter, i en gemensam så kallad samannons på lördagar. Mycket lite av denna samhällsinformation annonseras digitalt. Det finns ingen samlad annonsbudget för detta, utan varje verksamhet betalar för sin yta.

Samtidigt finns ett väl utvecklat arbetssätt och produktion av dagliga samhällsviktiga nyheter som varje dag publiceras på nya gotland.se, vars underliggande tekniska lösning sedan ett år tillbaka, möjliggör nya alternativ.

Trots flera års upprepade försök att informera och skapa gynnsamma paketlösningar avtalsvägen sker inte den digitala omställningen av sig själv. Det krävs en samordnad, gemensam lösning och resurser behöver samlas för att åstadkomma en samordnad, resurseffektiv tjänst för detta.

Region Gotland är i stort behov av att utveckla sin annonsering i de digitala kanalerna i syfte att nå ut bredare och betydligt snabbare med sin aktuella samhällsinformation. En bättre balans mellan tryckt och digital annonsering skulle betyda att fler grupper i olika åldrar kan nås.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att medel ombudgeteras enligt nedanstående tabell:

Nämnd	Belopp (tkr)
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-50
Socialnämnden	-50

Barn- och utbildningsnämnden	-50
Miljö- och byggnämnden	-50
Tekniska nämnden	-50
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-50
Regionstyrelsen	+300
Summa	0

Bedömning

Region Gotland är i stort behov av att utveckla sin annonsering i de digitala kanalerna i syfte att nå ut bredare och betydligt snabbare med sin aktuella samhällsinformation. En bättre balans mellan tryckt och digital annonsering skulle betyda att fler grupper i olika åldrar kan nås.

En satsning på digital annonsering i denna form skulle även innebära att regionens egen webbplats som källa för löpande, uppdaterad och trovärdig kanal för samhällsinformation, skulle stärkas.

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Aktuellt annonseringsavtal.

2. Ekonomiskt perspektiv

Förslaget avser en ombudgetering av ekonomiska medel som baseras på en gemensam grundfinansiering, där samtliga nämnder/förvaltningar bidrar med 50 000 kronor. Bedömningen att resterande del kan bäras av regionstyrelsens förvaltning är baserad på de senaste två årens annonseringskostnad.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej någon mätbar effekt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej någon mätbar effekt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej någon mätbar effekt.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 6 oktober föredras ärendet av Josefine Strandänger, ekonomistrateg och Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-02

RS AU § 264   Partistöd 2026

Ärendenummer: RS 2025/1596

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

Regionstyrelsen ska i början av januari 2026 betala ut partistöd inklusive utbildningsbidrag till partierna med mandat i regionfullmäktige enligt följande:

- Till Arbetarepartiet-Socialdemokraterna, 2 427 890 kronor.
- Till Centerpartiet, 1 459 242 kronor.
- Till Kristdemokraterna, 393 730 kronor.
- Till Liberalerna, 393 730 kronor.
- Till Miljöpartiet de gröna, 587 459 kronor.
- Till Moderaterna, 1 459 242 kronor.
- Till Sverigedemokraterna, 974 918 kronor.
- Till Vänsterpartiet, 781 189 kronor.

Regionstyrelsen ska fördela 834 960 kronor enligt beslutade regler för stöd till de partipolitiska ungdomsorganisationerna på Gotland.

Utgifterna för partistöd enligt ovan ska belasta konto 6071.

Sammanfattning

Av 4 kap. kommunallagen (2017:725), KL, framgår bland annat följande:

29 § Kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är juridiska personer. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837). Partistöd får ges också till ett parti som har upphört att vara representerat i fullmäktige, dock endast under ett år efter det att representationen upphörde.

30 § Fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Fullmäktige får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837) ska beaktas vid fördelningen av partistödet.

31 § Beslut om partistöd ska innehålla ett krav på att mottagaren av partistödet årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 29 § första stycket. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och ges in till fullmäktige senast sex (6) månader efter redovisningsperiodens utgång. En av mottagaren utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur

mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen. Fullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till ett parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt första och andra styckena.

32 § Beslut om att betala ut partistöd ska fattas av fullmäktige minst en gång per år.

Av Regionfullmäktige beslutade *Regler för partistöd* den 17 februari 2020 (RS 2019/1073) framgår bland annat följande:

Fullmäktige ska i november månad varje år, i samband med budgetbeslut, besluta att utbetalning av hela partistödet inklusive utbildningsbidrag ska ske i början av januari nästkommande år.

Mottagaren av partistöd ska årligen lämna in en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för de ändamål som anges i 4 kap. 29 § första stycket KL. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och ges in till fullmäktige senast sex (6) månader efter redovisningsperiodens utgång. En av mottagaren utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport ska bifogas redovisningen.

Redovisningen ska ske via regionens e-tjänst alternativt på av regionen framtagen blankett. Till redovisningen ska bifogas utdrag ur årsmötesprotokoll eller styrelseprotokoll utvisande vem eller vilka som är behöriga firmatecknare samt vem som av mottagaren är utsedd till granskare.

För parti som inte lämnar redovisning eller granskningsrapport på ett korrekt sätt kan fullmäktige besluta att inte verkställa utbetalning av nytt stöd. För parti som inte lämnar redovisning i rätt tid reduceras partistödet automatiskt med 10 %. Har redovisning inte lämnats in innan den 1 september trots påminnelse reduceras partistödet med 100 %.

Bedömning

Förslag till fördelning av partistöd är en matematisk beräkning av stödbeloppens storlek i enlighet med regionens regler.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslag till beslut följer gällande lagstiftning och av regionfullmäktige beslutade regelverk för utbetalning av partistöd.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förslag till fördelning av partistöd följer budget.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 6 oktober föredras ärendet av Josefine Strandängers, ekonomistrateg och Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-08

RS AU § 265   Anslag valnämnden 2026

Ärendenummer: RS 2025/1835

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Valnämnden har inkommit med en begäran om ett budgetanslag för att genomföra val till riksdag och regionfullmäktige 13 september 2026. Valnämnden har extra kostnader de år det genomförs val. Anslaget används till vallokaler, röstmottagare och utbildningar med mera.

Regionstyrelsen föreslår att valnämnden beviljas ett anslag på 1 760 tkr år 2026.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 6 oktober föredras ärendet av Josefine Strandånger, ekonomistrateg och Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare överläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-24
Valnämnden 2025-09-24, § 5

RS AU § 266   Strategisk process ö-lägesfaktorer och kommunikationer

Ärendenummer: RS 2025/1761

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Information om äskandet tas emot. Beslut om budget fattas i ärendet Mål och budget 2026-2028.

Sammanfattning

Projektet (2026–2027) syftar till att samordna och stärka Region Gotlands arbete med ö-frågan, särskilt färjetrafikens prissättning. Kortsiktigt fokuseras på att sprida målgruppsanpassad kunskap om insularitet, säkra extern kompetens för opinionsbildning och bidra till utformningen av en framtida svensk territoriell regional- och landsbygdspolitik. Långsiktigt ska projektet etablera en intern samordnande struktur för övervakning av ö-lägesfaktorer och verka för nationell lagstiftning som beaktar öars särskilda förutsättningar, i enlighet med EU-fördragets artikel 174. Internationella nätverk och samarbeten stöder opinionsbildningen.

Finansiering sker genom tillfällig ramökning à 2,5 mkr på 2 år, 2026-2027 och genom anslag 1:1: Regionala utvecklingsåtgärder, med motsvarande belopp. Total projektbudget är 5 mkr.

Bedömning

Till följd av sitt geografiska läge, har Gotland permanenta strukturella utmaningar med avseende på bland annat tillgänglighet, demografi och tillhandahållande av offentligt finansierade välfärdstjänster till medborgare, inte minst hälso- och sjukvård, och inom många andra områden som Region Gotland driver verksamhet inom.

Region Gotland arbetar inom många fält – såsom beredskap, energiförsörjning, hälso- och sjukvård, kompetensförsörjning – för att hantera de utmaningar som kommer av att vara en ö. Under perioden 2023-2025 deltar Region Gotland även i ett EU-finansierat projekt om kostnaderna för ö-läget och bättre flerpartssamarbete och samverkan mellan olika nivåer. Region Gotland jobbar också för att få lägre färjepriser och bättre förbindelser till och från ön.

Region Gotland har kunskaper, analys och erfarenheter att bidra med i en nationell kontext om ö-läget. Men det räcker inte. För att öka genomslaget, behöver Region Gotland dels etablera en sammanhållen koncernfunktion och en intern organisation och struktur för arbetet framåt, dels ta hjälp av extern expertis inom strategisk opinionsbildning. Region Gotland behöver även bedriva förstärka sin bevakning av EU-lagstiftning som påverkar Region Gotlands ö-läge och tillgänglighet, i det senare fallet i synnerhet upphandlingsdirektivet. Region Gotland behöver även använda sina

internationella nätverk för att aktivt föra in våra erfarenheter på EU-nivån, inte minst inom ramen för det kommande samrådet om en EU-strategi för öar.

En sammanhållande koncernfunktion kräver emellertid finansiering under en längre tid. Funktionen kan initialt drivas i form av ett projekt. På längre sikt är ambitionen att etablera en mer permanent organisationslösning.

Det här äskandet avser resurser för genomförande av ett projekt som löper under 2 verksamhetsår, 2026-2027.

Projektets övergripande syfte Att stärka Region Gotlands förmåga att påverka nationella beslut och öka kunskapen om de speciella utmaningar som en ö-region står inför.

Hur ska detta uppnås? Under projektets två år ska vi:

- **Samla och tydliggöra** arbetet med ö-frågor, till exempel kring färjepriser.
- **Samordna** de insatser som redan pågår för att undvika dubbelarbete och öka effektiviteten.
- **Sprida kunskap** om ö-läget, anpassad till olika målgrupper regionalt, nationellt och på EU-nivån, med fokus på färjetrafik, resande och kostnader.
- **Stärka opinionsbildningen** med hjälp av extern expertis.

Konkreta mål under projektets gång

- Genomföra insatser för att sprida kunskap om ö-läget, med särskilt fokus på färjetrafiken, gotlänningars resande och prisstatistik.
- Anlita extern kompetens för att förstärka **opinionsbildningen** kring ö-frågor regionalt, nationellt och på EU-nivån, särskilt färjetrafiken.
- Bidra med kunskap om insularitet till SVESAM:s utredning.
- Utnyttja Region Gotlands medlemskap i nätverk och internationella samarbeten för att påverka EU:s institutioner.

Långsiktiga effekter Efter projektets slut ska Region Gotland:

- Ha en tydlig intern struktur för att följa upp och arbeta med ö-lägesfrågor.
- Ha bidragit till att Sverige inför en nationell lagstiftning för öar och skärgårdar, som tar hänsyn till insularitet enligt EU-fördragets artikel 174. Detta inkluderar en ö-politik, ö-strategi, ö-säkring och riktade finansiella medel för att långsiktigt stärka utvecklingen på öar och i skärgårdar.
- Ha bidragit till utformningen av en EU-strategi för öar.

Äskande om medel för 2026-2027

Äskandet omfattar en projektfinansinserterad verksamhet till 50% genom anslag 1:1: Regionala utvecklingsåtgärder, samt till 50% genom en tillfällig ökning av ram under två år.

Förvaltningen kommer att ansöka om 1:1-medel under första delen under 2026. Det möjliggör för regionala utvecklingsutskottet att bereda projektansökan vid sitt sammanträde den 13 januari 2026 och för beslut i regionstyrelsen den 28 januari 2026, enligt rådande delegationsordning.

Indikativ projektbudget framgår av tabellen. Den indikativa budgeten inkluderar OH-kostnader.

Sammanfattningsvis äskar regionstyrelseförvaltningen 2,5 miljoner kronor för genomförande av projektet Strategisk process ö-lägesfaktorer och kommunikationer för perioden 2026-2027.

Kostnadsslag	År 1 (SEK)	År 2 (SEK)	Summa (SEK)
Projektsamordnare (lön)	1 100 000	1 100 000	2 200 000
Köp av tjänst (ex. extern konsult, tryckt material)	1 100 000	1 100 000	2 200 000
Driftkostnader (ex. resor, deltagaravgifter)	300 000	300 000	600 000
		Total	5 000 000

Med projektsamordnare avses lön till sakkunniga medarbetare i Region Gotland för att samordna arbetet internt i Region Gotland, tillika ekonomisk och kommunikativa sakkunskaper.

Med köp av tjänst avses externt upphandlad expertis inom området opinionsbildning i enlighet med projektets målsättningar.

Med driftkostnader avses bland annat arrangemang av möten i egen regi, resor, diverse material, inköp av teknik och programvara.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 7 oktober föredrogs ärendet av Roland Engkvist, EU-strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-08

RS AU § 267   Inriktningsbeslut och finansiering fas 1 - Business Region Gotland

Ärendenummer: RS 2025/845

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Region Gotland har behov av att stärka sin kapacitet för plats-, destinations- och näringslivsutveckling i linje med regionala styrdokument. Destinationsutredningens slutrapport har identifierat grundläggande organisatoriska brister och utmaningar och föreslår en stegvis utveckling mot en Business Region Gotland.

Som första fas föreslås en förstärkning av grundförutsättningarna genom tillsättandet av tre tjänster med fokus på evenemangssamordning, platsvarumärkeskommunikation samt analys och uppföljning. Fas 1 omfattar en helårskostnad på 3,3 mkr Detta utgör ett första steg inför kommande utvecklingsfaser fram till en fullt etablerad Business Region Gotland 2028. Tjänsterna förstärker både den kommunala myndighetsutövningen och kapaciteten att klara det regionala utvecklingsansvaret inom beskrivna områden. Investeringen bedöms vara nödvändig för att återuppbygga Region Gotlands initiativförmåga, stärka samverkan med näringsliv och akademi samt skapa långsiktigt hållbara arbetssätt.

En första ekonomisk analys visar också att fas 1 inte bara är en nödvändig investering i kapacitet, utan också ett sätt att mera långsiktigt frigöra betydande samhällsnytta. Dessutom är investeringen av stor vikt för att kunna behålla och utveckla Gotlands attraktionskraft för besökare, inflyttare och företagsetableringar, samtidigt som regionen stärker skattebas, näringsliv och platsvarumärke på lång sikt.

Beslutsförslaget baseras på att de tre ovan beskrivna tjänsterna kommer att finnas på plats från och med augusti 2026. Det innebär att den kostnad, på cirka 1,5 Mkr, som uppstår under 2026 för dessa tjänster samt för en aktiveringsbudget med fokus på destinations- och platsutveckling, kommer att kunna hanteras inom ram genom omprioriteringar i första hand ur näringslivsanslaget och andra utvecklingsmedel. Förslaget är en halvering mot reellt behov för 2026 med hänsyn tagen till organisationens svaga ekonomi.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ställer sig bakom slutsatser och rekommendation i destinationsutredningen. De relativt sett stora besparingar som gjordes i verksamheten 2018 har resulterat i en icke tillfredsställande situation för verksamheten, näringslivet och gotlänningar. Regionstyrelseförvaltningen

bedömer därför att en stegvis förstärkning av resurserna för plats- och näringslivsutveckling, enligt scenario 2, är nödvändiga och att en stegvis utveckling mot en Business Region Gotland skapar avsevärt förbättrade förutsättningar för att Gotland ska kunna uppnå målen i RUS gällande näringslivsutveckling, besöksnärringsstrategin, mat och livsmedelsstrategin och strategin för smart specialisering.

Fas 1 är att betrakta som ett första viktigt steg i att uppnå nödvändiga grundförutsättningar för att därefter stegvis kunna bygga vidare mot en långsiktigt hållbar Business Region Gotland som ska byggas utifrån en modell baserat på en formaliserad triple helixsamverkan mellan Region Gotland, näringslivet och akademien. En Business Region Gotland organisation kan på ett mera samlat och konkurrenskraftigt sätt möta den förändring som förväntas avseende finansieringsformer och kvalitetskrav i nästa programperiod inom EU. Gotland behöver stärka sin kapacitet och beredskap inför dessa förändringar. Därutöver skapas resurser som möjliggör stöd och nära samarbete med näringslivet och akademien avseende plats- och näringslivsutveckling som i dagsläget alltför ofta hanteras reaktivt i stället för proaktivt.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 7 oktober 2025 föredras ärendet av Susanna Palomaa, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare överläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Slutrapport – Destinationsutredning Gotland

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-07

Bilaga 1 – Befintliga och nya tjänster 2025–2029 inför BRG

Bilaga 2 – Stegvis budget BRG

Bilaga 3 – Risk och konsekvensanalys inriktningsbeslut BRG

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-12

RS AU § 268   Uppdrag. Översyn av konstuppdraget

Ärendenummer: RS 2025/1629

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regionfullmäktige gav i juni 2025 regionstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av konstuppdraget i sin helhet. Regionstyrelseförvaltningen presenterar därför en beskrivning av konstuppdraget i rapporten Bild och formområdet på Gotland. Informationen kan tas emot som bakgrund för aktuella ärendet på konstområdet.

I rapporten beskrivs nuläge, offentlig finansiering av bild- och formområdet, områdets fortsatta utveckling och pågående utveckling på hela kulturområdet.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att regionstyrelsen kan ta emot information utifrån det uppdrag som lämnades.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att regionstyrelsen kan ta emot information utifrån det uppdrag som lämnades. Förslag till beslut till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige är att informationen tas emot.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 7 oktober 2025 föredras ärendet av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport Bild- och formområdet på Gotland, uppdaterad lägesbild 2025
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-17

RS AU § 269 Uppdrag. Äskande Gotlands Konstmuseum

Ärendenummer: RS 2025/1057

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regiondirektören har fått i uppdrag att till budgetavstämningen återkomma kring det äskande gällande stöd för teknisk drift av Konstmuseet samt utveckling av konstmuseiverksamheten som inkom 2025-04-09. Beredningen redovisas i bifogad rapport Äskande Konstmuseet.

Äskandet från Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotland's Museum avser:

- Garanti för kommunal borgen för upptagna lån gällande om- och tillbyggnad av Konstmuseet (Skolan 1, Visby), samt att överlåtelseförbudet som finns i gåvobrevet upphävs.
- Ökat årligt driftsbidrag gällande teknisk drift av Konstmuseet (Skolan 1, Visby) om 5,6 Mkr och 0,8 mnkr för verksamhetsutveckling.

För att borgensåtagandet ska accepteras, behöver låntagarens ekonomiska förutsättningar bedömas och en marknadsmässig borgensavgift tas ut. En strykning av överlåtelseklausulen innebär ökad ekonomisk risk, ett komplicerat ansvarsförhållande och risk för framtida försäljning av fastigheten.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att borgensåtagandet kan beviljas, men att gåvobrevet bör kvarstå utan ändringar. Hade Region Gotlands ekonomiska läge bedömts ha ett bättre läge hade förvaltningen föreslagit en ökning av årligt driftsstöd om 2,9 mnkr till 2026 för att möjliggöra byggstart. Det hade då fördelats till Kultursamverkansmodellen och Gotlands Fornvänner. Men med hänsyn till Region Gotlands ekonomiska läge, är regionstyrelseförvaltningens nuvarande bedömning att äskandet gällande driftsstöd hänskjuts och hanteras i budgetprocessen inför 2027. Därmed föreslås regiondirektören få i uppdrag att ta fram en beskrivning av Föreningen Gotlands Fornvänners finansierings- och projekteringsplan för Konstmuseet och tydliggöra äskanden. Då ges även möjlighet till Gotlands Museums att fortsätta arbete med ökad extern finansiering, utredning av möjligheter att anpassa byggprojektets omfattning eller ett stegvis genomförande. I uppdraget skall Föreningen Gotlands Fornvänner redovisa hur finansieringen av byggnation och drift utvecklats, vilka konsekvenser detta får samt eventuellt äskande av medel.

Bedömning

Bedömningen är att en renovering av Konstmuseets byggnad går i linje med en rad av Region Gotlands mål. I Kulturplan 2025-2028 är det en uttalad del av

mål 2 och insatsen är beskriven i den politiskt beslutade handlingsplanen. Förutom detta stärks också bild- och formområdet och fler barn, unga och unga vuxna ges möjlighet att delta i och skapa kultur. Konstmuseets utveckling ses också stärka destinationsutveckling och Gotlands attraktivitet genom att bli ett besöksmål och mötesplats som stärker Gotlands profil i balans mellan autenticitet och innovation. Den föreslagna byggnationen motsvarar kraven i innerstaden och bidrar till Världsarvets utveckling.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotland Museum är en betrodd aktör med god kompetens för att kunna hantera både ekonomi och ett byggprojekt. Kommunal borgen bedöms därmed kunna beviljas. En marknadsmässig borgensavgift krävs, vilken avgörs med hjälp av extern part och bedöms bli minst 0,6 % av lånebeloppet. Bedömningen är att överlåtelseklausulen bör stå kvar som säkerhet för borgensåtagandet. Ett avtal behöver upprättas som reglerar borgensåtagandet.

Med hänsyn till de risker som redovisats i Rapport Äskande Konstmuseum, är regionstyrelseförvaltningens bedömning att en ökning av årligt driftstöd om 2,9 mnkr ska beviljas från och med 2026. Därmed ges möjlighet till Gotlands Museums fortsatta arbete med ökad extern finansiering, utredning av möjligheter att anpassa byggprojektets omfattning eller ett stegvis genomförande.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför:

- Att kommunal borgen upp till 64 mnkr beviljas.
- Att överlåtelseklausulen kvarstår som garanti för borgensåtagandet.
- Att årligt driftstöd till Konstmuseet utökas med 2,9 mnkr inom kultursamverkansmodellen från och med 2026.

Ärendet föreslås återkomma till mål & budgetprocessen inför 2027, då Föreningen Gotlands Fornvänner ska redovisa hur finansieringen av byggnation och drift utvecklats, vilka konsekvenser detta får samt eventuellt äskande av ytterligare medel.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget till beslut går i linje med Kommunallagen, statsstödsregler och Lagen om offentlig upphandling (LOU).

Bedömningen är att borgensåtagandet är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt eftersom insatser på kulturområdet ryms inom den allmänna kompetensen och Konstmuseet kan sägas ha ett allmänt intresse. Proportionalitetsprincipen har också beaktats. Principen innebär att insatsen till sin omfattning ska stå i rimligt

förhållande till det intresse och nytta som kommunen och dess medlemmar har av åtgärden. Därmed går förslaget i linje med Kommunallagen.

Om en region ska gå i borgen för ett lån för en förenings fastighets utveckling, krävs en bedömning av flera aspekter. Det handlar i första steget om ifall verksamheten till största delen är finansierad av offentliga medel, om verksamheten står under kontroll av regionen och om styrelsen i föreningen är politiskt tillsatt med mer än halva antalet ledamöter. Utöver detta behöver det säkerställas att regionen inte påverkar byggprojektet, att föreningen tar en ekonomisk risk och att driftstödet inte regleras så att entreprenaden i sin helhet kan anses finansierad av regionen. Det måste också säkerställas att borgensåtagandet inte kan ses som ett dolt stöd och därmed bryter mot statsstödsreglerna.

Förslaget innebär att verksamheten till största delen är finansierad av andra medel än offentliga. Regionen kommer inte att kontrollera eller styra beslut kring upphandling, projektering eller bygginsats, då detta drivs och leds av Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotland's Museum utan inblandning av Region Gotland. Enligt beräkningarna regleras inte driftstödet så att entreprenaden i sin helhet kan anses finansierad av regionen och det framgår att Föreningen Gotlands Fornvänner tar en ekonomisk risk. Genom en marknadsmässig borgensavgift säkerställs att förslaget inte ses som ett dolt stöd. Förslaget går därmed i linje med statsstödsreglerna och LOU.

Genom att överlåtelseklausulen i gåvobrevet kvarstår, ges Regionens säkerhet för borgensförbindelsen. Denna kan ytterligare stärkas i ett borgensavtal där fastigheten Skolan 1 ställs som säkerhet för lånet.

Detta förslag bedöms ha mycket låg risk för överprövning av avtalens giltighet, talan om skadestånd och ansökan om upphandlingsskadeavgift.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget tar hänsyn till kravet på god ekonomisk hushållning och Region Gotlands ekonomiska situation.

Ett borgensåtagande innebär en viss ekonomisk risk för Region Gotland. Bedömningen är att Föreningen Gotlands Fornvänner är en betrodd, stabil och kompetent aktör och att risken därför är rimlig.

Genom att föreslå en ökning av driftstöd om 2,9 mnkr, är bedömningen att den ekonomiska belastningen för Region Gotland minskar jämfört med den föreslagna nivån i äskandet.

För att säkerställa att Föreningen Gotlands Fornvänner har en hållbar affärsplan och tillräcklig ekonomisk kapacitet att hantera lånet, är förslaget att regiondirektören ges i uppdrag att återkomma i ärendet till budgetberedningen inför 2027. Då ska Föreningen Gotlands Fornvänner redovisa hur

finansieringen av byggnation och drift utvecklats, vilka konsekvenser detta får samt eventuellt äskande av ytterligare medel.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att förslaget skapar möjligheter till viss utökad barnverksamhet inom Konstmuseet. Barns rätt till skapande och delaktighet i kulturlivet regleras av Lagen om barnkonventionen. Konstmuseets nya lokaler kommer att ge bättre förutsättningar för barnpedagogisk verksamhet. Dock innebär det föreslagna beloppet för årlig drift att det finns en risk för att verksamhetsutvecklingen enligt plan påverkas. Exempelvis kan det innebära att den planerade utökningen av befintlig halvtid för konstpedagog inte kan utökas till heltid. I den redovisning av konsekvenser som Föreningen Gotlands Fornvänner föreslås redovisa till budgetavstämningen får detta i så fall beskrivas.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej tillämpligt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget tar hänsyn till det geografiska perspektivet genom att också ge utrymme för fortsatt kulturell utveckling även på landsbygderna. Den befintliga verksamhet som har bedrivits utanför konstmuseets väggar har varit innovativ och uppskattad. I det av Gotlands Museum bifogade dokumentet om verksamhetsutveckling framgår att denna del av verksamheten planeras fortsätta.

6. Klimat och miljöperspektiv

En renovering av Konstmuseet/Skolan 1 förväntas skapa bättre förutsättningar för miljövänlig drift och därmed bidra till att miljö- och klimatmål nås.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 7 oktober 2025 föredras ärendet av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare överläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Äskande gällande stöd för teknisk drift av Konstmuseet samt utveckling av Konstmuseiverksamheten, daterad 2025-04-09, inklusive samtliga handlingar
Rapport Äskande Konstmuseets ombyggnation och verksamhetsutveckling, 2025-09-25
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-12

RS AU § 270   Körsbärsgården konsthall, eventuell gåva

Ärendenummer: RS 2025/1214

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

I en skrivelse har ägarna till Körsbärsgården erbjudit den avstyckade fastigheten, ett antal verk samt Körsbärsgårdens upparbetade underlag för verksamhet som gåva till Region Gotland. En bedömning av fastighetens förutsättningar och möjlig regional drift beskrivs i bifogad *Rapport Körsbärsgården erbjudande om gåva*.

Erbjudandet innebär vissa kostnader, både initialt och framåt, för att möta de förväntningar som ägarna har. Teknikförvaltningen beräknar att det över en treårsperiod krävs investeringar för omkring 7,3 mnkr för att anpassa fastigheten till regional hantering. Initialt krävs också medel tillskjutas för projektledning, juridiskt stöd och hantering av konsten. Bedömningen är att det krävs 1,1 mnkr för detta under 2026. En regional drift från 2027 ses vara möjlig om medel tillförs för årlig drift, enligt beräkningar omkring 4,3 mnkr.

Körsbärsgårdens verksamhet ses gå i linje med flera av Region Gotlands mål i Vårt Gotland 2040, Kulturplan 2025-2028 och besöksnäringstrategin även om ett övertagande av verksamheten inte är beskrivet i insatser eller aktiviteter.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är ett fint erbjudande och en generös gåva. Den fastighet och verksamhet som vuxit fram under åren bedöms vara betydelsefull både som kulturverksamhet och som besöksmål.

Dock innebär ett mottagande kostnader för Region Gotland, både initialt och årligen. Mot bakgrund av bedömningar mot ekonomiska och juridiska perspektiv är det regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning att Region Gotlands ska tacka nej till erbjudandet i den form det har ställts.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är ett fint erbjudande och en generös gåva. Den fastighet och verksamhet som vuxit fram under åren bedöms vara betydelsefull både som kulturverksamhet och som besöksmål. Dock skulle ett övertagande av Körsbärsgården få stora konsekvenser både gällande fastighetsförvaltning och ekonomi och så även i förhållande till övriga behov av kulturutveckling.

Teknikförvaltningen anser att förvaltning av Körsbärsgården för att bedriva konstverksamhet inte faller under syftet för den regionala fastighetsförvaltningen. Bedömningen är också att de förändringar av

fastigheten som krävs för en regional förvaltning går emot ägarnas önskemål om fortsatt drift enligt befintlig miljöprofil. Det finns också risker kring planerad fastighets utveckling. Till exempel finns inga garantier att bygglov för att borra brunn eller installera nya toaletter ges.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är Region Gotlands ansvar att möjliggöra ett kulturutbud över hela Gotland. Ett regionalt övertagande av Körsbärsgårdens verksamhet kan ses gå i linje med mål i Kulturplanen och besöksnäringstrategin, men måste avvägas mot annan planerad utveckling. Förvaltningen ser också en risk för att den verksamhetsutveckling som krävs för att Körsbärsgården skulle kunna drivas i regional regi mot kulturpolitiska mål inte görs möjlig mot bakgrund av ägarnas intention att verksamheten ska leva vidare i den form den drivits genom åren. Det som krävs är en nystart med fria händer att driva verksamhetsutveckling och därmed kan inte ägarnas krav på framtida verksamhetsinriktning mötas.

Erbjudandet innebär kostnader för Region Gotland, både gällande investeringar och drift. Dessa måste ställas mot regionens ekonomiska läge, prognosen för 2026-2028, bild- och formområdets finansiering på Gotland och övriga behov inom kulturområdet. Osäkerhet kring vilka kostnader erbjudandet kan innebära på sikt måste också vägas in.

Förutom den ekonomiska risken finns också en risk att erbjudandet inte juridiskt kan bedömas vara en gåva, eftersom den kommer med vissa krav. Risken är att erbjudandet kan ses som ett köp, byte, en upphandling eller ett olagligt stöd. Det skulle kunna innebära att beslutet kan överklagas enligt Kommunallagen eller lagen om offentlig upphandling. Detta kan i sin tur kan resultera i ett ogiltigförklaring och att beslutet upphävs. Det finns också osäkerheter kring vad som ingår i gåvan och vad ägarna framöver kan kräva exempelvis gällande inköp för att samlingen ska förbli intakt.

Mot bakgrund av detta och med respekt för ägarnas önskemål om svar snarast möjligt är det regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning att erbjudandet i den form det är presenterat i skrivelsen inte bör tas emot.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att hänsyn har tagits till avsnitt 5.10.5 i regionstyrelsens delegationsordning, där hänvisning finns till donationsförordningen. I övrigt gäller delegation villkorsfri donation till ett värde av högst 100 000 kr. Över det krävs beslut i styrelse/nämnd och möjligen även regionfullmäktige, beroende på gåvans omfattning och konsekvenser varför beslut i frågan behöver fattas av regionstyrelsen.

En gåva bör inte vara förknippad med krav på motprestation.
Donationsförordningen kan vara vägledande för hur en gåvosituation ska

bedömas. Eftersom det finns krav kring mottagandet behöver de värderas både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Erbjudandet framstår som ett så kallat blandat förvärv, delvis gåva men även andra delar. Det är därför oklart vilka regelverk som gäller. Färdiga verk omfattas exempelvis av upphandlingsregler och det finns vissa osäkerheter med hänsyn till upphovsrätten.

Om Region Gotland inte kan värdera vad kraven innebär nu och på sikt, innebär det en osäkerhet eller risk. Risken är att erbjudandet kan ses som ett köp, byte, en upphandling eller ett olagligt stöd. Det skulle kunna innebära att beslutet kan överklagas enligt Kommunallagen eller lagen om offentlig upphandling. Detta kan i sin tur kan resultera i ett ogiltigförklaring och att beslutet upphävs.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är från både teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen att resurser måste tillskjutas för att Körsbärsgården ska kunna tas emot. De beräknade behoven som redovisas ovan inkluderar inte inköp av verk som inte ingår i gåvan, men det är ägarnas vilja att samlingen behålls intakt. Osäkerhet kring vilka kostnader erbjudandet kan innebära på sikt måste vägas in i bedömningen.

Bild- och formområdets finansiering på Gotland har ökat genom de senaste årens insatser för att stärka strukturerna. Området ligger högt i nationella jämförelser. Fler insatser planeras, exempelvis möjliggörandet av det nya Konstmuseet, som ytterligare kommer att stärka bild- och formområdet. Andra konstområden som har behov av stärkt finansiering är dans/cirkus, slöjd/form och på sikt spelområdet.

Annan planerad kulturutveckling som behöver resurs sätts är införande av det nya stödsystemet, driftsmedel för Solberga kulturhus och utveckling av kulturgarantin.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att Körsbärsgården har varit en del i utbudet inom bild- och formområdet för barn, både för bofasta (främst på Sudret) och besökare. Om verksamheten kan drivas vidare av annan aktör påverkas inte barns tillgång till kultur negativt. En risk finns för att så inte sker, vilket kan behöva kompenseras i planering av exempelvis barnkulturgarantin, skapande skola och stödgivning.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att Körsbärgården är betydelsefull för besöksnäringen på Gotland och en drivande aktör på Sudret. En fortsatt drift av annan aktör är en möjlighet för att bibehålla detta besöksmål. Risk finns dock att ingen köpare hittas, vilket skulle påverka det geografiska perspektivet negativt.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 7 oktober 2025 föredras ärendet av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare överläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Skrivelse Körsbärgården konsthall eventuell gåva 2025-05-05

Rapport Körsbärgården 2025-09-30

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-18

RS AU § 271 Uppdrag. Tillsättande av friluftssamordnare

Ärendenummer: RS 2024/1123

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Återrapporteringen av uppdraget tas emot och uppdraget avslutas.

Sammanfattning

Vid regionstyrelsens möte 2025-05-26 beslutades att ärendet återremitterades och återkommer till budgetavstämningen hösten 2025. Utifrån att ärendet återremitterades belyser förvaltningen att samma behov och förutsättningar kvarstår såsom är beskrivet i tjänsteskrivelsen. Utifrån den ekonomiska situationen som Region Gotland befinner sig i bedömer regionstyrelseförvaltningen att det inte finns möjlighet med ramtillskott. Förvaltningen bedömer det inte heller vara möjligt med omprioriteringar inom ram då detta skulle innebära att annan verksamhet måste avslutas. Därmed föreslås regionstyrelsen ta emot återrapporteringen och besluta att uppdraget avslutas.

År 2012 beslutade regeringen om tio mål för friluftslivspolitik. De handlar i stort om att utveckla och genomföra åtgärder så att förutsättningarna för friluftslivsutövandet förbättras. För att uppnå friluftslivsmålen behövs insatser från flera aktörer: från nationella myndigheter till regioner, kommuner, näringslivet och civilsamhället. Inom Region Gotland arbetar olika förvaltningar och avdelningar med olika delar av dessa mål.

Regiondirektören fick i uppdrag från regionstyrelsen den 27 mars 2024 § 93 att bereda ett förslag om tillsättande av en friluftsamordnare till budgetberedningen för verksamhetsåret 2026.

Bakgrunden till uppdraget återfinns i ärende RS 2023/133 där projektresultatet för Regional samordning vandringsleder 2.0 beskrivs. Projektet identifierade att Gotland har potential att bli en ledande destination för friluftsturism och vandring och att man identifierat ett behov av en friluftsamordnare för att strategiskt och långsiktigt stödja utvecklingen av vandring och friluftsliv med koppling även till regional utveckling och folkhälsa på Gotland.

Årligen delas ett pris som Sveriges friluftskommun ut för att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv. En kommun har en nyckelroll i att förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftslivet för både invånare och besökare. Friluftslivsarbetet möjliggör för fysiska aktiviteter, naturupplevelser och återhämtning och är av betydelse för hälsa och folkhälsa. Friluftsliv kan också bidra till människors naturförståelse och bidra till regional utveckling. För att bli framgångsrik i sitt arbete krävs ett strategiskt långsiktigt arbete över förvaltningsgränser och med andra. Region Gotland har under de

senaste åren förbättrat sitt samordnande arbete på området och som resultat i det klättrat i ranking. Detta har möjliggjorts genom projektledare inom vandringsprojekten. Ett steg mot utveckling och samordning av området för hela Gotland har möjliggjorts via Friluftslivsrådet som Länsstyrelsen och Region Gotland tillsammans startat. Vid senaste mötet i mars redovisade Länsstyrelsen och Region Gotland en gemensamt framtagna GAP analys gällande arbetet som följs upp i enkäten Sveriges främsta friluftskommun och det arbete som idag görs (se bilaga 1). Slutsatserna i den analysen visar på några viktiga prioriteringar som regionen behöver göra för framtiden för att förbättra sitt arbete inom området:

1. Utveckla en strategisk friluftsplän.
2. Säkra finansiering och budget för en friluftssamordnare för att driva arbetet med friluftsliv på Gotland.
3. Öka kunskapen om den nuvarande tillgänglighetsstatusen och arbeta för att förbättra den.
4. Stärka medborgardialog och samverkan.
5. Förbättra datainsamling och uppföljning för planering.

Inrättandet av en tjänst som friluftssamordnare på 100% beräknas kosta 800 tusen kronor (tkr) i personalkostnader och 200 tkr i omkostnader/verksamhetsmedel för exempelvis Naturkartan, kommunikationsmaterial, OH, vandringsnätverk m.m. Denna funktion kan framåt också söka medel för att växla upp denna satsning. En friluftssamordnare bör framåt vara placerad på kultur- och fritidsavdelningen inom regionstyrelseförvaltningen där de vandringsprojekt, samordning av friluftslivsråd, och annan samverkan med föreningar och företag inom fritidsområdet finns. Det är dock fortsatt viktigt att samverkan med avdelningen för regional utveckling kvarstår ihop med en utvecklad samordning med andra förvaltning.

Betydande framsteg har gjorts inom de projekt som regionen genomfört inom området. Dessa har dock varit beroende av projektbaserad finansiering och inget arbete har i dagsläget kunnat tas in i ordinarie drift. Konstateras kan att det också saknas en strategisk riktning i regionen i form av en friluftslivsplan. Med en samordnare på plats kan denna plan realiseras och ligga till grund för det samlade arbetet.

Förvaltningens samlade bedömning är att det är avgörande att etablera en permanent friluftssamordnare för att integrera projektresultat i den ordinarie verksamheten, övervaka långsiktig utveckling och underhåll av leder och nätverk samt säkerställa strategisk planering för friluftslivets alla delar inom en kommun, men även i relation till omvärlden.

Friluftssamordnare är en roll som är vanlig inom kommuner och en förutsättning för att strategisk utveckling sker mot de mål och styrdokument som finns. Effekten av arbetet är i slutändan en bättre folkhälsa, stärkt

attraktionskraft, plats- och destinationsutveckling och en mer hållbar, inkluderande friluftsupplevelse som gynnar både invånare och besökare.

Tillskjuts inte medel i ram för friluftsamordnaren kommer inte fler projekt kunna sökas hos till exempel Naturvårdsverket då en kommun behöver ha egen finansiering i jämförelse med det man söker. Vidare kommer inte heller någon resurs för samordning av Friluftslivsrådet kunna säkerställas. Slutsatsen kan därför dras att det arbete som lagts ner genom projektfinansiering kommer behöva avslutas och inga nya arbeten och utveckling kan påbörjas.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att årliga medel om 1,0 mnkr tillskjuts regionstyrelsen från och med 2026.

Bedömning

Betydande framsteg har gjorts inom de projekt som regionen genomfört inom friluftsområdet. Dessa har dock varit beroende av projektbaserad finansiering och inget har i dagsläget kunnat tas in i ordinarie drift. Eftersom varje projekt är finansierat för en specifik tidsperiod och/eller syfte kan det finnas begränsad kontinuitet och samordning mellan projekten. Detta kan hämma långsiktig planering, minska samarbetsmöjligheter mellan aktörer och förhindra utvecklingen av integrerade system eller strategier. Det sker ett arbete inom friluftslivsområdet idag inom regionen men potentialen är stor och behovet av samordning och operativt arbete specifikt för området är stort. Det saknas också strategisk inriktning i form av en friluftslivsplan.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att det är avgörande att etablera en permanent friluftsamordnare för att integrera projektresultat i den ordinarie verksamheten, övervaka långsiktig utveckling och underhåll av leder och nätverk samt säkerställa strategisk planering för friluftslivets alla delar inom en kommun men även i relation till omvärlden.

Som finns beskrivet är det här en roll som är vanlig inom kommuner och en förutsättning för att strategisk utveckling sker mot de mål och styrdokument som finns, men i slutändan för en bättre folkhälsa, stärkt attraktionskraft, utvecklad destination och en mer hållbar och inkluderande friluftsupplevelse som gynnar både invånare och besökare.

Goda möjligheter till rekreation bedöms vara en viktig förutsättning för att stärka Gotlands attraktivitet som livsplats och därmed öka inflyttningen. Tillgång till natur, friluftsområden, kustmiljöer och kulturupplevelser bidrar till hög livskvalitet – en aspekt som väger allt tyngre när människor väljer bostadsort. För många målgrupper, såsom barnfamiljer, distansarbetande och seniorer, är möjligheten till återhämtning, rörelse och meningsfull fritid avgörande för beslutet att bosätta sig på en plats. Gotlands unika miljöer ger goda förutsättningar för detta, vilket bör lyftas fram och vidareutvecklas som en strategisk del i regionens arbete med kompetensförsörjning och

befolkningstillväxt. Arbetet kring området bedöms inte kunna prioriteras med befintliga resurser.

Tillskjuts inte medel i ram för friluftsamordnaren bedömer regionstyrelseförvaltningen det som svårt att söka fler projekt inom området hos t.ex. Naturvårdsverket då en kommun behöver ha egen finansiering in i projektet. Vidare kommer inte heller någon resurs för Friluftslivsrådet kunna säkerställas. Slutsatsen kan därför dras att det arbete som lagts ner genom projektfinansiering kommer att behöva avslutas och inga nya arbeten eller utvecklingsinitiativ kommer att kunna påbörjas.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Region Gotland har en kärv ekonomisk situation och att prioritera detta område kan ses som svårt. Det behöver dock beaktas att resurser redan har lagts ner i projekt inom området och vad som sker om en samordnare ej kan fortsätta det arbetet. Ett arbete med detta område med en samordnare möjliggör effekter inom social hållbarhet och i slutändan ekonomisk förbättrad situation för våra medborgare och då även regionen. Vidare stärks regionens ekonomi som helhet när utveckling av platsen Gotland kan göras än mer inom detta område.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att förslaget om att inrätta en samordnare skulle stärka möjligheterna för barn att få tillgång till natur och friluftsliv genom samverkan med skolor och ungdomsorganisationer, samt genom fortsatt samarbete med Länsstyrelsen. Detta skulle öka sannolikheten för att uppnå det nationella friluftsmålet 8: Ett rikt friluftsliv i skolan.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget att inrätta en samordnare i huvudsak riktar sig till verksamhet på landsbygderna, vilket säkerställer att invånare har tillgång till natur- och friluftaktiviteter samtidigt som dessa områden görs mer attraktiva för turister. Detta skulle bidra till att säkerställa att naturen förblir tillgänglig för så många invånare som möjligt och sprida de ekonomiska fördelarna med turism bortom Visby.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att en permanent friluftsamordnare skulle säkerställa en hållbar utveckling av vandringsleder och friluftsliv på Gotland genom att samordna resurser och tid för deras utveckling. Detta skulle säkerställa att alla aktiviteter tar hänsyn till långsiktiga miljöpåverkan, främjar användning av hållbara material och integrerar klimatadaptering, vilket minimerar negativa effekter på naturen.

Ärendets behandling under mötet

På budgetavstämningen den 7 oktober 2025 föredras ärendet av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Gap-analys, Friluftskommun

Bilaga 2 Uppdragsbeskrivning friluftssamordnare

Regionstyrelsen 2024-03-27 § 93

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-23

RS AU § 272   Priskommission avseende färjepriser

Ärendenummer: RS 2025/2005

Sammanfattning

Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör och Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen, informerar det utökade arbetsutskottet om Region Gotland priskommission avseende färjepriser.

Med *priskommission* avser Region Gotland en politisk gruppering som inkluderar alla partier i regionfullmäktige och som med extra kraft ska driva färjeprisfrågan framåt i syfte att uppnå rättvisa färjepriser. Målet är att det ska kosta motsvarande att resa med färjetrafiken som att resa samma sträcka på land.

RS AU § 273   Regiondirektörens information

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar arbetsutskottet om följande:

- Gotland får nyckelroll i utvecklingen av strategiska inköp i Sverige.
- Förändringar i ledningen för kultur- och fritidsavdelningen.
- Krissamverkansråd 29 september.
- Rekryteringar.
- Arbetet med GEAB/Vattenfall.
- Företagardagen 16 oktober.
- Politikerbesök på Centrala Samverkans kommittén (CSK).